

Adriana Politaj

Wybrane formy wsparcia finansowego polskich spółdzielni socjalnych w dobie kryzysu gospodarczego

Ekonomiczne Problemy Usług nr 51, 181-190

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

ADRIANA POLITAJ

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

WGRiT w Jeleniej Górze

WYBRANE FORMY WSPARCIA FINANSOWEGO POLSKICH SPÓŁDZIELNI SOCJALNYCH W DOBIE KRYZYSU GOSPODARCZEGO

Wstęp

Globalny kryzys gospodarczy, wywołany w Stanach Zjednoczonych w latach 2007–2008 zmusił rządy wielu państw do podjęcia radykalnych działań chroniących rodzime gospodarki przed jego dotkliwymi konsekwencjami. Działania te na całym świecie są z reguły do siebie podobne. Polegają głównie na bezpośredniej interwencji w gospodarkę celem zmniejszenia skali bankructw i ochrony istniejących miejsc pracy.

W roku 2008 zauważono pewne symptomy kryzysu gospodarczego również w Polsce, jednakże jego eskalacja uwidoczniła się w 2009 roku. Przejawem tego było m.in. wyraźne zmniejszenie tempa wzrostu produktu krajowego brutto w 2009 roku (w pierwszych dwóch kwartałach tego roku PKB zwiększył się, licząc w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku, odpowiednio w I kw. o 0,8% i w II kw. o 1,1%)¹, wzrost liczby przedsiębiorców, wobec których wszczęto postępowanie upadłościowe², oraz wzrost liczby przedsiębiorców borykających się z brakiem zamówień i wykazujących znaczny spadek obrotów.

Kryzys w Polsce jest szczególnie groźny dla małych przedsiębiorców, ze względu na ich niewielki kapitał założycielski, utrudniony dostęp do kredytów

¹ Według prognoz Ministerstwa Finansów z czerwca 2008 r. PKB w 2009 r. miał zwiększyć się o 5,0%, a jak się wkrótce okazało, zweryfikowane prognozy z 2009 r. są już dużo mniej optymistyczne i przewidują wzrost gospodarczy w tym roku na poziomie ok. 1%.

² W ciągu trzech kwartałów 2009 r. polskie sądy ogłosiły wg zebranych przez Euler Hermes danych upadłość 494 przedsiębiorstw (w analogicznym okresie 9 miesięcy 2008 r. zanotowano 319 upadłości polskich firm).

bankowych oraz ich dużą wrażliwość na niekorzystne zmiany w gospodarce. Spółdzielnie socjalne, jako mali przedsiębiorcy i przykład tzw. ekonomii społecznej również odczuwają problemy związane z kryzysem ekonomicznym. Co prawda w okresie 11 miesięcy 2009 roku zanotowano kolejny raz z rzędu wzrost liczby tego typu przedsiębiorców³, jednakże w opinii wielu z nich skutki kryzysu powoli dają znać o sobie i tym przedsiębiorcom⁴.

Celem artykułu jest próba oceny zakresu oraz efektów podjętych działań przez państwo w ramach tzw. pakietu antykryzysowego oraz możliwości jego stosowania jako wsparcia spółdzielni socjalnych w dobie kryzysu gospodarczego.

Główne założenia rządowego pakietu antykryzysowego w zakresie wsparcia przedsiębiorców

Główne działania rządu na rzecz przeciwdziałania skutkom kryzysu gospodarczego w Polsce wprowadzono w życie z dniem 22 sierpnia 2009 roku⁵ na mocy Ustawy z dnia 1 lipca 2009 roku o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców⁶, zwanej popularnie pakietem antykryzysowym⁷. Prezentowane tam instrumenty, mające przeciwdziałać skutkom kryzysu poprzez wsparcie prawne i finansowe przedsiębiorców, autorka niniejszego opracowania dzieli na dwie grupy. Do pierwszej grupy zalicza zmiany w przepisach prawa pracy, skutkujące możliwością zmniejszenia kosztów zatrudnienia i większą swobodą pracodawcy w kształtowaniu czasu pracy oraz zawierania umów o pracę. Do tej samej kategorii instrumentów zalicza także zmiany w przepisach podatkowych, skutkujące możliwością zwiększenia kosztów uzyskania przychodów o odpisy na utworzony fundusz szkoleniowy. Do drugiej grupy zalicza zaś bezpośrednie wsparcie finansowe przedsiębiorców, stanowiące pomoc państwa.

³ W całym 2008 r. liczba tych przedsiębiorców zwiększyła się o 22, a w okresie styczeń–listopad 2009 r. przybyło 25 nowych spółdzielni socjalnych.

⁴ Autorka przeprowadziła w listopadzie 2009 r. wywiad telefoniczny z 24 spółdzielniami, spośród 184 wykazywanych przez Krajowy Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych, z którego wynikało, że co czwarta spółdzielnia odczuwa skutki kryzysu przez spadek liczby zamówień na ich wyroby. W 9 spółdzielniach wskazywano na duże obawy, co przyniesie im kolejny rok, a w 6 spółdzielniach sygnalizowano możliwość ograniczenia działalności i zatrudnienia ze względu na spadek zamówień i trudną sytuację finansową.

⁵ Pakiet ten był zapowiadany przez rząd pod koniec 2008 r.

⁶ DzU nr 125, poz. 1035.

⁷ Pakiet antykryzysowy ma obowiązywać do 2011 r.

W ramach zmian prawnych jednym z głównych filarów działań antykryzysowych wobec wszystkich przedsiębiorców-pracodawców, stały się zmiany w prawie pracy. Od 22 sierpnia 2009 roku jest możliwość obniżenia kosztów płacowych przez przyjęcie dłuższych okresów rozliczeniowych nadgodzin do 12 miesięcy, co w praktyce najczęściej oznacza brak wypłat nadgodzin pracownikom. Również pracodawcy zyskali większą swobodę w kształtowaniu czasu pracy pracowników i lepszym dostosowaniu harmonogramu czasu pracy do potrzeb firmy⁸. Oprócz tych zmian w prawie pracy, ustawa antykryzysowa wprowadziła również zmianę w ustawach podatkowych⁹, a dotyczącą możliwości traktowania przez podatnika-przedsiębiorcę odpisów na utworzony fundusz szkoleniowy jako kosztów uzyskania przychodów.

Do zdecydowanie węższego grona przedsiębiorców skierowany został pakiet instrumentów bezpośredniego wsparcia finansowego w ramach działań antykryzysowych rządu. Beneficjentami wsparcia finansowego mogą być przedsiębiorcy, którzy znaleźli się w tzw. przejściowych trudnościach finansowych wskutek kryzysu gospodarczego¹⁰. Pakiet antykryzysowy umożliwia im skorzystanie z bezpośredniego wsparcia finansowego z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych¹¹ (FGŚP). Zakres tej pomocy obejmuje częściowe pokrycie wynagrodzeń za czas przestoju ekonomicznego lub obniżenia pracownikom wynagrodzenia wskutek zmniejszenia wymiaru czasu pracy. W takiej sytuacji pracodawca może wystąpić do FGŚP o środki finansowe na wypłatę wynagrodzenia za czas przestoju ekonomicznego za okres do sześciu miesięcy, w kwocie maksymalnej odpowiadającej 100% kwoty zasiłku dla bezrobotnych, zależnej jednak od wymiaru czasu pracy pracownika. Również formą wsparcia finansowego przedsiębiorców jest zrekompensowanie obniżki wynagrodzeń w związku z obniżeniem wymiaru czasu pracy pracownikom. Maksymalna kwota rekom-

⁸ Pracodawca zyskał możliwość zmniejszania czasu pracy oraz odpowiednio wynagrodzenia do nie mniej niż połowy etatowego czasu pracy w okresie sześciu miesięcy, bez konieczności stosowania wypowiedzenia zmieniającego warunki pracy i płacy.

⁹ W Ustawie z dnia 26.07.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, DzU 2000, nr 14, poz. 176, z późn. zm.; w Ustawie z dnia 15.02.1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, DzU 2000, nr 54, poz. 654, z późn. zm.

¹⁰ Dotyczy to tych przedsiębiorców, którym obroty spadły o co najmniej 25% w ciągu trzech kolejnych miesięcy po 1.07.2008 r. W porównaniu z obrotami osiąganymi w ciągu trzech miesięcy w okresie od 1.07.2007 r. do 30.06.2008 r.

¹¹ Powołany do życia na mocy Ustawy z dnia 29.12.1993 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, DzU 1994, nr 1, poz. 1, jednolity tekst DzU 2002, nr 9, poz. 85. Obecnie Fundusz działa na mocy ustawy z dnia 13.07.2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, DzU nr 158, poz. 1121, z późn. zm.

pensaty nie może przekroczyć 70% zasiłku dla bezrobotnych¹², uwzględniając przy tym stopień zmniejszenia wymiaru czasu pracy. Obie formy wsparcia finansowego przedsiębiorców ze środków FGŚP nie mogą łącznie przekroczyć kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę¹³.

Organizacja i ogólne zasady funkcjonowania spółdzielni socjalnych w Polsce

Spółdzielnia socjalna jest osobą prawną w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny¹⁴ z momentem jej wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego jako przedsiębiorcy. Podlega podobnej procedurze rejestracyjnej i przepisom, które dotyczą przedsiębiorców. Musi więc uzyskać statystyczny numer identyfikacyjny REGON oraz numer identyfikacji podatkowej – NIP. Musi otworzyć rachunek bankowy oraz prowadzić księgi rachunkowe na zasadach przyjętych w Ustawie z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości¹⁵. Oprócz powyższych obowiązków podlega obowiązkowi płatności składek na ubezpieczenia społeczne za zatrudnianych pracowników oraz składek na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Spółdzielnię socjalną mogą założyć i być jej członkami osoby bezrobotne, bezdomni, uzależnieni od alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających, chorzy psychicznie, jak również osoby niepełnosprawne. Warunkiem jest posiadanie przez te osoby pełnej zdolności do czynności prawnych i ukończenie odpowiednich programów wychodzenia z nałogów.

Założycielami spółdzielni i jej członkami mogą być również organizacje pozarządowe lub jednostki samorządu terytorialnego, a także kościelne osoby prawne. Minimalna liczba założycieli to pięć osób fizycznych, a jeśli są to osoby prawne, to co najmniej dwie. Spółdzielnia socjalna może liczyć nie mniej niż pięciu i nie więcej niż pięćdziesięciu członków, z wyjątkiem sytuacji, gdy spółdzielnia socjalna powstała w wyniku przekształcenia spółdzielni inwalidów lub spółdzielni niewidomych. W tym przypadku może liczyć więcej niż pięćdziesięciu członków. Członkostwo w spółdzielni socjalnej mogą nabyć także inne osoby

¹² W okresie od czerwca do końca 2009 r. podstawowy zasiłek dla bezrobotnych w kwocie 575 zł jest wypłacany osobom bezrobotnym, których okres pracy uprawniający do zasiłku jest dłuższy, niż 5 lat i nie dłuższy, niż 20 lat; 460 zł, tj. 80% zasiłku otrzymuje bezrobotny, który ma staż pracy uprawniający do zasiłku krótszy niż pięć lat. Jeśli ten okres wynosi co najmniej 20 lat, należy mu się 120% podstawowej stawki, tj. 690 zł.

¹³ W 2009 r. jest to kwota 1276 zł brutto.

¹⁴ DzU nr 16, poz. 93, z późn. zm.

¹⁵ DzU nr 121, poz. 591, z późn. zm.

niż wskazane powyżej (tzw. eksperci), jeżeli ich praca na rzecz spółdzielni socjalnej wymaga szczególnych kwalifikacji, których nie posiadają pozostali członkowie tej spółdzielni. Liczba tych osób nie może być większa niż 50 % ogólnej liczby członków spółdzielni socjalnej (przed wspomnianą nowelizacją ustawy było to maksymalnie 20%). Przekroczenie tego limitu, trwające nieprzerwanie przez 6 miesięcy, stanowi podstawę do postawienia spółdzielni socjalnej w stan likwidacji. Jeżeli założycielami spółdzielni socjalnej są organizacje pozarządowe, kościelne osoby prawne lub jednostki samorządu terytorialnego, to są one zobowiązane do zatrudnienia w spółdzielni co najmniej pięciu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym¹⁶.

Statutowa działalność spółdzielni socjalnej w części obejmującej działalność w zakresie społecznej i zawodowej reintegracji oraz działalność społeczną i oświatowo-kulturalną na rzecz swoich członków i ich środowiska lokalnego, jak również działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych, nie jest działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej¹⁷. Tego typu działalność może być prowadzona jako statutowa działalność odpłatna organizacji pożytku publicznego¹⁸.

Spółdzielnia socjalna może również prowadzić działalność gospodarczą w zakresie nie-będącym działalnością odpłatną organizacji pożytku publicznego. Taka sytuacja występuje wówczas, gdy wynagrodzenie jest w odniesieniu do działalności danego rodzaju wyższe od tego, które wynika z kalkulacji bezpośrednich kosztów tej działalności, lub wynagrodzenie osób fizycznych z tytułu zatrudnienia (niezależnie od sposobu nawiązania stosunku pracy lub rodzaju i treści umowy cywilnoprawnej) przy wykonywaniu statutowej działalności

¹⁶ Po upływie 12 miesięcy nieprzerwanego zatrudnienia w spółdzielni socjalnej nabywają prawo członkostwa w spółdzielni.

¹⁷ DzU 173, poz. 1807, z późn. zm.

¹⁸ Działalnością odpłatną pożytku publicznego jest działalność w zakresie wykonywania zadań należących do sfery zadań publicznych, w ramach realizacji przez organizację pozarządową, za którą pobiera wynagrodzenie. Działalnością odpłatną pożytku publicznego jest również sprzedaż towarów lub usług wytworzonych lub świadczonych przez osoby bezpośrednio korzystające z działalności pożytku publicznego, w szczególności w zakresie rehabilitacji oraz przystosowania do pracy zawodowej osób niepełnosprawnych, a także sprzedaż przedmiotów darowizny na cele prowadzenia działalności pożytku publicznego. Dochód z działalności odpłatnej pożytku publicznego służy wyłącznie do realizacji zadań należących do sfery zadań publicznych lub celów statutowych.

przekracza 1,5-krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw¹⁹ za rok poprzedni.

Spółdzielnia socjalna, realizująca zadania statutowe (dotyczące reintegracji społecznej oraz rehabilitacyjne) jako działalność odpłatną organizacji pożytku publicznego oraz równocześnie prowadząca typową działalność gospodarczą uosabia w sobie cechy charakterystyczne dla organizacji non profit i typowych przedsiębiorców-pracodawców. Budzi to wiele niejasności i wątpliwości prawnych co do możliwości objęcia spółdzielni socjalnych rządowym programem wsparcia przedsiębiorczości w dobie kryzysu gospodarczego na zasadach takich, jak typowych przedsiębiorców w rozumieniu art. 4. ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

Spółdzielnie socjalne a pakiet antykryzysowy

Spółdzielnie socjalne zostały objęte w 2009 roku podwójnym pakietem działań pozwalających zminimalizować skutki kryzysu gospodarczego. Pierwszą część wsparcia tym przedsiębiorcom przyniosła nowelizacja ustawy o spółdzielniach socjalnych, wprowadzona w życie na mocy Ustawy z dnia 7 maja 2009 roku o zmianie ustawy o spółdzielniach socjalnych oraz o zmianie niektórych ustaw²⁰. Na mocy tej noweli rozszerzono katalog instytucji mogących zakładać spółdzielnie socjalne oraz zwiększono proporcję pomiędzy osobami zagrożonymi wykluczeniem a pozostałymi członkami spółdzielni z 80 : 20 na 50 : 50. Od czerwca tego roku założycielami spółdzielni i jej członkami mogą być również organizacje pozarządowe lub jednostki samorządu terytorialnego, a także kościelne osoby prawne. Warunkiem jest, by liczba tych osób nie była wyższa niż 50% ogólnej liczby założycieli. Na brak tych instytucji jako inicjatorów i założycieli spółdzielni uskarżali się członkowie spółdzielni socjalnych, samorządowcy oraz duchowni i inne organizacje pozarządowe. Ponadto rozszerzono możliwość zatrudniania w różnych formach, tj. Z obowiązującej spółdzielczej umowy o pracę również na „zwykłą” umowę o pracę, umowę zlecenie i umowę o dzieło oraz inne. Równie ważną zmianą ustawową, w kontekście sytuacji finansowej i kosztów zatrudnienia, było wydłużenie okresu refun-

¹⁹ Ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Monitor Polski.

²⁰ DzU nr 91, poz. 742.

dacji składek na ubezpieczenia społeczne dla zatrudnionych osób bezrobotnych z 12 miesięcy do 36 miesięcy.

Drugi zestaw instrumentów wsparcia spółdzielni socjalnych przyniosło wprowadzenie w życie Ustawy z dnia 1 lipca 2009 roku o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców. Co prawda, spółdzielnie socjalne na mocy tejże ustawy antykryzysowej nie zyskały jakichś szczególnych przywilejów, to jednak kilka rozwiązań w niej zawartych może poprawić sytuację finansową tej grupy przedsiębiorców w najbliższych dwóch latach. Na uwagę zasługują przede wszystkim możliwości otrzymania jednorazowego wsparcia z FGŚP w sytuacji przejściowych trudności finansowych na wyrównanie zmniejszonych płac pracownikom w związku z przestojem lub wskutek obniżeniem liczby godzin pracy w związku z brakiem zamówień i spadkiem sprzedaży.

W przypadku tego drugiego zestawu działań antykryzysowych nie ma zainteresowania tymi instrumentami ze strony spółdzielni socjalnych. Co więcej, autorka niniejszego opracowania, prowadząc wywiad telefoniczny w 24 spółdzielniach, nie spotkała się z przypadkiem znajomości założeń tej ustawy antykryzysowej w kontekście możliwości udzielenia pomocy spółdzielniom socjalnym z FGŚP. Również z informacji otrzymanych w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej – Departamencie Funduszy (nadzorującym wydatki m.in. Z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych) wynikało, że do końca listopada – czyli po ponad trzech miesiącach od daty wejścia w życie ustawy antykryzysowej, żadna spółdzielnia socjalna nie zwróciła się do FGŚP o pomoc finansową.

Wnioski

W roku 2009 spółdzielnie socjalne zostały objęte wieloma działaniami antykryzysowymi, które mogą poprawić ich sytuację ekonomiczną i finansową w dobie nasilającego się kryzysu gospodarczego. Ta grupa przedsiębiorców stała się potencjalnym beneficjentem zwiększonej pomocy państwa, udzielanej z Funduszu Pracy w zakresie dofinansowania osób bezrobotnych zakładających spółdzielnię oraz na wniesienie wkładu członkowskiego, dofinansowania tworzenia miejsc pracy i refundacji składek na ubezpieczenia społeczne za zatrudniane osoby zagrożone marginalizacją. Wprowadzono również możliwość pozyskania

środków finansowych z FGŚP, jednak brakuje chętnych spółdzielców socjalnych na tę pomoc.

Być może źródłem braku zainteresowania przez te podmioty gospodarki społecznej środkami finansowymi z FGŚP jest zapis ustawowy ograniczający możliwość otrzymania dofinansowania z FGŚP w sytuacji przejściowych trudności finansowych, w przypadku wcześniejszego korzystania z dofinansowania kosztów utworzenia stanowiska pracy lub wniesienia wkładu do spółdzielni socjalnej z Funduszu Pracy. Jeżeli bowiem osoba bezrobotna zakładająca spółdzielnię bądź przystępująca do niej jako członek otrzymała na to dotacje z Funduszu Pracy, staje się to podstawą do wstrzymania wypłaty pomocy finansowej z FGŚP na okres 12 miesięcy od daty wydania decyzji o przyznaniu pomocy z Funduszu Pracy. Jest to dość ważne ograniczenie, ponieważ jak pokazują wyniki badań ankietowych²¹ przeprowadzonych przez autorkę niniejszego opracowania, spółdzielnie socjalne jako jedno z podstawowych źródeł finansowania zakładania i działalności wymieniają jednorazowe dofinansowanie z Funduszu Pracy na wniesienie kapitału początkowego przez członków założycieli i przystępujących do niej członków. W latach 2005–2008 osoby bezrobotne zakładające spółdzielnie socjalne i przystępujące do spółdzielni otrzymały z Funduszu Pracy na te cele łącznie 1824,3 tys. zł. Skorzystały z tego typu wsparcia łącznie 264 osoby²², a w ciągu 10 miesięcy 2009 roku było to 55 osób bezrobotnych²³. Zatem wyłączenie spółdzielni socjalnych, których członkowie założyciele lub członkowie przystępujący do już istniejących spółdzielni otrzymali jednorazowe wsparcie z Funduszu Pracy z możliwości otrzymania wsparcia antykryzysowego z FGŚP, jest dla sytuacji finansowej spółdzielni socjalnych niekorzystnym rozwiązaniem. Co prawda, dotyczy to osób bezrobotnych, którzy otrzymali takie wsparcie po 1 lutego 2009 roku, tj. 55 osób bezrobotnych z 11 spółdzielni socjalnych, stanowiących około 6% ogólnej liczby zarejestrowanych spółdzielni w Krajowym Rejestrze Sądowym²⁴, jednak jest formą dyskryminacji w dostępie do wsparcia ze środków publicznych w trudnej sytuacji kryzysowej.

²¹ A. Politał, *Zakres finansowania spółdzielni socjalnych ze środków państwowych funduszy celowych*, Zeszyty naukowe nr 546, Ekonomiczne Problemy Usług nr 36, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2009, s. 303-309.

²² Dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej – Departamentu Funduszy.

²³ Źródło jak wyżej.

²⁴ Według danych z listopada 2009 r. było ich 184.

Drugim, być może ważniejszym problemem z pozyskaniem wsparcia w ramach pakietu antykryzysowego jest brak świadomości, tego typu wsparcie jest możliwe. Spółdzielnie socjalne nie mają wiedzy, iż wprowadzony w sierpniu 2009 roku pakiet antykryzysowy umożliwia im pozyskanie środków finansowych, mogących być źródłem wyjścia z trudnej sytuacji finansowej. Co gorsza, również nie wiedzą o tym pracownicy Biur Terenowych Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych²⁵.

W opinii autorki niniejszego artykułu, jednym z głównych problemów, hamujących rozwój tego sektora przedsiębiorców w Polsce, nie jest niedofinansowanie tych pracodawców, lecz brak odpowiedniej, merytorycznej opieki nad nimi, brak wiedzy z zakresu biznesu i świadomości, że po upływie trzech lat i zdjęciu z nich parasola ochronnego w postaci finansowania składek na ubezpieczenia społeczne, staną się takimi samymi uczestnikami gry rynkowej jak inni przedsiębiorcy, niekorzystający z żadnej pomocy państwa. Mankamentem wielu spółdzielni jest nieumiejętność znalezienia dla siebie odpowiedniej niszy rynkowej oraz brak dywersyfikacji przedmiotu działalności gospodarczej. Poza tym sektor ten mógłby się jeszcze bardziej rozwijać przez umożliwienie podziału części nadwyżki bilansowej pośród członków spółdzielni. Na podstawie aktualnych przepisów nie mogą partycypować w zyskach spółdzielni, co nie jest zachęcające do podjęcia trudu zakładania i prowadzenia tego typu biznesu. Są to oczywiście tylko wybrane problemy, z którymi na co dzień borykają się spółdzielnie socjalne, jednak ich zidentyfikowanie i znalezienie na nie odpowiedniego antidotum może być źródłem takiego sukcesu, jak we Włoszech, Francji, Hiszpanii i innych krajach europejskich, w których spółdzielczość socjalna rozwinęła się na olbrzymią skalę i radzi sobie z kryzysem znakomicie.

²⁵ Autorka niniejszego opracowania przeprowadziła w listopadzie 2009 r. wywiad telefoniczny w 8 z 16 działających biur terenowych FGŚP, z którego jednoznacznie wynikało, że pracownicy nie wiedzą, czy spółdzielnie socjalne mogą skorzystać z pakietu antykryzysowego finansowanego ze środków Funduszu na rekompensaty przestojów i obniżonych wynagrodzeń wskutek zmniejszenia liczby godzin pracy.

SELECTED FORMS OF FINANCIAL BACKING OF POLISH SOCIAL COOPERATIVES IN PERIOD OF ECONOMIC CRISIS

Summary

Social cooperatives combine ideas of social economy and enterprise. They run economic activity and they are exposed to negative results of economic crises, which has appeared in Poland in 2008 year, just like other entrepreneurs. In this article author has presented possibilities of polish social cooperatives getting of government supports, which was introduced in 2009, countering economic crisis in Poland.

Translated by Adriana Politaj